

DEN HARDHET OG UBARMHJERTIGHET «RETTSOPPGJØRET» ER GJENNOMFØRT MED —

og stadig gjennomføres med — skyldes uten tvil dette forhold. For oss som var utsett til å rammes av «rettsoppgjøret», ble «fellesprogrammet» intet annet enn en sammensvergelse mot sann opplysning om de synder, forsømmelser og misgrep som fant sted før og under krigen — og mot sann opplysning om den urett og forfølgelse som har funnet sted etter krigen. Enda i dag — mer enn 5 år etter — gir norsk fellespresse ikke spalteplass til åpen drøfting av disse problemer.

Johan Scharffenberg sa i en tale høsten 1948:

«De som hadde det politiske ansvar går fri, mens medlemmer av NS blir straffet og forfulgt. Hvilken taktikk har det ikke vært å lede folkets raseri i retning av NS. Nå er forholdet at de egentlig ansvarlige får full ansvarsfrihet.»

I et foredrag i mai i år sa han: «Der foregår i vårt land en systematisk historieforfalskning.»

Dr. Gustav Smedal skriver i sin ypperlige bok «Patriotisme og Landssvik.»

«Når patriotisme blir landssvik, og virkelig landssvik ikke påtales, blir forholdene korrupte.»

I et folk, hvor man av «taktiske» grunner setter en hel gruppe av landets beste borgere utenfor, hvor man — av samme grunn — driver «systematisk historieforfalskning», hvor man stempler patrioter som landsforrædere, «mens virkelig landssvik ikke påtales», — i et slikt folk er vi ikke tjent med å overlate løsningen av problemene til «tiden» eller til «seg selv». Vi er nødt til, og har plikt til, hver enkelt av oss, å ta kampen opp for sannhet og rett. Det gjøres heretter mest effektivt ved å slutte opp om Forbundet og være med å gi det den økonomiske ryggrad som trengs for å ta fatt på løsningen av de mange oppgaver.»

Hovden kom så inn på de mange og store oppgaver Forbundet arbeider med. Vi unnlater her å komme noe nærmere inn på de enkelte ting, men etter beretningen og formannens tale, har

buholdets vedtekte utspant det seg en mange timers debatt. Etter endel forandringer ble vedtektene vedtatt.

Vi gjengir her § 2, som fastslår Forbundets virksomhet:

Forbundet har til formål å gjenvinne den sosiale og økonomiske posisjon for de politisk dømte og for dem som forøvrig uberettiget er rammet av rettsoppgjøret.

For å oppnå dette vil Forbundet — på lovens grunn —

- drive saklig og vederheftig opplysningsvirksomhet av enhver art som finnes tjenlig,
- søke utvirket snarlig frigivelse av alle politiske fanger,
- søke utvirket at de som ved rettsoppgjøret har mistet sitt levebød snarest mulig gjengis adgang til å utøve sitt gamle yrke på like vilkår med andre,
- inntil så — som under c) nevnt — er skjedd, på beste måte søke å formidle arbeid og tjenester mellom personer innbyrdes som er rammet av rettsoppgjøret eller mellom disse og utenforstående, samt etter evne yte støtte (hjelp til selvhjelp) til dem som ved rettsoppgjøret er kommet i nød,
- ta seg av andre viktige oppgaver som måtte melde seg i forbindelse med rettsoppgjøret.

Som kontrollkomite ble valgt: O.r.sakfører O. Lindheim, Gvarv, veterinær Thune, Akershus og sorenskriver Jøntvedt, Notodden.

Fra møtet ble det sendt hilsende telegrammer til fru Marta Steinsvik og fru Vanda Johansen. Fra møtet ble det også sendt en resolusjon til maktøverne.

Etter 2 dagers hårdt arbeid, sluttet det første landsledermøte i Forbundet for Sosial Oppreisning, med at formannen, Hroar Hovden, rettet en takk til alle møtedeltakerne, og han håpet at representantene ville reise hjem som lysbærere for vår store sak — og at det ville bli en bedre kontakt mellom ledelsen og tillitsmennene. Han rettet til slutt en varm takk til fru Olga Bjoner, fru Holter og til alle i Romedal, tillitsmennene i Hedemark og vertskapet. Han takket også de av arbeidsutvalget som nå var gått ut, for deres oppofrende arbeid. Han uttalte håpet om at alle måtte finne veien til landsledelsens neste møte, som vil bli holdt i Trøndelag.

det være utvilsomt at det i alle fall rekker så langt som til å omfatte situasjonen i juni 1945. Rikets vepnete makt var på dette tidspunkt ennå på krigsfot og i den kgl. res. av 7. desember 1945 som bestemmer at rikets vepnete makt skal settes på freds fot fra 1. januar 1946 er det uttrykkelig sagt at lover og særbestemmelser som bare gjelder krigstid i særskilt vedtak vil bli helt eller delvis opprettholdt i den utstrekning som det er nødvendig for å løse de oppgaver

Martin O. Hovland

Den 23. juni stod det å lese i vinstrebladet «Hardanger» at Martin Hovland var død. Same blad og same redaktør skreiv truleg 12. mai 1945 at no kunne folk i Odda liva trygt og godt, for Martin Hovland og dei andre kjeltringane i Hardanger var sette fast, vakta av gode «gjemfrontmenn» med sikker nasjonal holdning.

Martin Hovland vart ikkje sitjande i fengsel meir enn ein måned, men han leid meir i fengslet enn de fleste. Han var så altfor fintfølende, so han tok det tyngre enn nokon av oss andre.

Svolt, dårleg kost, salt spekesild og tri tunne brødsriver til frukost og middag — stundom ei liti potet midt på dagen. Og so heimlengsel — ja, han tok stor skade av fengslinga, og mange trur at han kunne ha livt den dag i dag um han ikkje hadde vorte fengsla.

Han var formann i Ullensvang skulestyre, og han berga mange — både lærarar og lærerinnor, men de kapitlet ville han nødig kome inn på.

Han hadde mykje å gjere med Hardanger Folkehøgskule, var formann i styret, og me kan trygt segje at det var han som berga folkehøgskulen for økonomisk samanbrot i okkupasjons tida. Mykje takk for sitt arbeid der fekk han ikkje den tid han livde — og no er det for seint. Hans arbeid i Garnarhallen sitt styre får andre skrive um. Hans historiske interesser var mange, og han skreiv mange artikler i sogelaget «Hardanger sine årsskrifter. Serleg samla han seg no i dei siste tider um Horda-Kåre sett som det er så mange etlingar a i Hardanger, Sunnhordland og heil Vestlandet. Ingen noverande bonde Hordaland hev så mange opplysninga å gje um Horda-Kåre si sett som han hadde.

Ære være med hans minne!

J. M.

riske anordning av 14. april 1940 må omfatte fratakelsen av besittelsen. Det kan vanskelig tenkes noen annen praktisk måte å effektuere f. eks. et forbud mot bruk av radioapparater enn ved at vedkommende settes ut av besittelsen av apparatet. Saksøkeren kan således ikke vinne fram med sin påstand om at beslaget var ulovhjemlet. — Spørsmålet blir så om staten er ansvarlig for apparatet etterat det ble beslaglagt og derfor må betale erstatning, når apparatet er kommet på avveier og ikke kan leveres tilbake til eieren. Retten antar at staten må være ansvarlig for at beslaglagte gjenstander ikke går tapt, hvis det ikke kan sies at tapet skyldes en begivenhet, som staten ikke er herre over. I nærværende tilfelle har det ikke vært mulig å tilveiebringe noen som helst opplysninger om, når apparatet ble borte eller hvor det kan ha tatt veien, men det er på det rene at da saksøkeren i 1947 etter å ha gjort opp sitt landssvikforhold søkte å få apparatet tilbake var det ikke å finne. Saksøkte (staten) har påberopt seg at forholdene våren 1945 var helt ekstraordinære, og det er for så vidt riktig, men etter de opplysninger som foreligger kan det ikke ha vært mulig å ta vare på det beslaglagte radioapparat på en betryggende måte. Den omstendighet at beslaget skjedde i sikringsøyemed antas uten betydning for saksøktes ansvar for at det beslaglagte apparat gikk tapt. Det er ubestridt at saksøkeren var rettmessig eier av apparatet og retten kommer etter dette til det resultat, at saksøkte må erstatte saksøkeren det tap han er blitt påført ved at han ikke har fått apparatet tilbake.

I henhold hertil ble eieren av apparatet tilkjent erstatning på 100 kroner, som apparatet hadde kostet ham med 4 pst. renter fra 10 april 1949 samt saksomkostninger med 150.

Dommen ble avsagt av byrettsdommer Øistein Bjørtuft.

Da denne dommen ble kjent, krev det allerkrangelige etterkrigsblad «Dagsavisen»: «Trondheim byrett har avsagt en dom om nok vil vekke oppsikt og også skape bitterhet i vide kretser.» — Når vi siterer denne uttalelse, er det ikke fordi det har den største betydning, hva dette

Agronom 30 år renset for all synd av den demok. regjering, søker på denne måten forb. med en dannet dame, helst med eget hjem eller gard. Jeg er skuttet, men humøret holder.

Bill. mrk. «Håpefull», nr. 280.

Sommeropphold!

8—10 års pike får godt, betryggende og gratis opphold på trivelig Nordmørgård. 9 års pike som lekekamerat. Helst barn av vanskeligstilt NS-familie.

Bill. mrk. «Barnekjære folk», nr. 263.

Kopiering —

(Forts. fra side 1)

når vi får et nytt bispesete i Bodo.

Den aller siste imitasjon er omdøpningen av Vår Frelsers kirke i Oslo til Oslo domkirke, i anledning av byjubileet.

En nyordning som NS-myndighetene i sin tid arbeidet med og som nærmest seg sin gjennomføring da frigjøringen kom, var gjenoprettelsen av den gamle domkapitelinstitusjon. Om dette virkelig ville være en reform kan jo diskuteres. Mange, særlig innenfor det kristelige legfolks rekke, er av den mening at domkapitelinstitusjonen ikke passer innenfor en demokratisk kirkeforfatning. Imidlertid ser vi at bispekollegiet, bispedømmerådet og de fleste menighetsråd har anbefalt ordningen, så hvem vet — kanskje den også blir til virkelighet.

At de styrende går i seg selv og i handling innrømmer at mange av de ting de forhatte NS-myndighetene gjorde ikke så rent galt likevel, er jo gledelig. Men påfallende og forstemmende er det at de så konsekvent unnlater å nevne at de selv ikke er pionerer, men epigoner, at de reformer de innfører ikke er originale men kopier.

Clerus.

bladfenomen uttaler, men det er et forstemmende bevis på, hvorledes rettsbegrepene er blitt forkvaklet selv i de kretser, som mener seg å være Vårherres spesielle talerør her på den arme jord. Bladet legaliserer likefrem tyveri, når det er tale om NS-folks rettmessige eiendom og de overser endog saksøkte (statens) anførsel om at en av Løsgrevvernets eller politiets egne folk kan ha forsynt seg! Vi skal unnlate å kommentere denne påstand. —

Sommeropphold.

Fjellgård mottar sommergjester i full pensjon fra 5. juli. Kraftig kost. Kr. 12.— pr. døgn. Lett adkomst til fjellet. Ca. 8 km fra Rødberg st.

Telefon nr. 62, Uvdal i Numedal

En ung pike

søkes til serveringshjelp i sommersesongen, snarest.

Kapp Gjestgiveri,

Kapp, Ø. Toten. Telefon 453

Arbeide tilbys.

Bedrift i Stor-Oslo inntar ytterligere 5 faste arbeidere. Renslig og lett arbeid. Minimumstjeneste kr. 150.— pr. uke. Akkord. Fagutdanning unødvendig. Henv. Forbundet for Sosial Oppreisning, Kierschows gt. 5, I, Oslo, tlf. 37 76 96.

Frontkjemper,

38 år, ugift, har ett-årig handlegymn. 12 års praksis på kontor og i bank, søker stilling ved industriell bedrift, helst på landet og hvor hus kan skaffes.

Bill. mrk. «Pålitelig», nr. 275.

1 eller 2 jenter

får god post på et mindre hotell i N. Østerdal.

B. mrk. «Rask og ærlig», nr. 274

Vikar.

N.S. husb. fra Trøndelag eller Østl. 30—40, kjekk og grei, god fam. søkes til triv. bondegard. Kan til begyn. være med N.S.-selskap på ferietur.

Bill. mrk. «Helst foto», nr. 273.

Sjå her!

Ektepar som vil hjelpa til på gard, får plass straks. Løn etter avtale. Høve til fiske i elva. Bill. mrk. «Snarast», nr. 271.

Forbindelse søkes.

Frontkjemper S, pasient ved avd. 5, Ø. N. H. Sinsen Krigslazarett juli—august 1942, søker kontakt med front søster E. B. ved s. avd.

B. mrk. «Menuetto» nr. 270.